

ene stab jõulud?

Vida Press

karune kurk, on kodus terve pere, kuniks ka algkoolilapsel ninasõõrmed läbi torgitud. Endalgi on seda kogetud.

Vastutust on ka väga vaja

Sestap – jah, patareisid on vaja laadida. Aga on vaja ka aru saada, et pärast laadimist tuleb jääda karantiini. Või vähemalt lasta end kontrollida vajalike ajavahemike tagant ja sinna maani tõesti olla teistest eemal. Ma väga austan neid vanemaid, kes ongi võtnud selle oma plaanidesse.

Kuid me ju teame, et mitte kõik ei tee nii. Juba eelmisel kevadel sai rahvasuus tuntuks koroonatransiidi mõiste. See on siis, kui lahkud nn punases tsoonis riigist ja selle nimel, et sa ei peaks läbima kahte nädalat või kümnet päeva eraldatuses, saabud Eestis-

se riigi kaudu, kus nakatumiskordaja on piisavalt madal, et liikumispriirangut ei nõuta.

Väidetavalt just nii kevadel osaliselt koroonaviirus Eestisse toodigi – mitte ainult Saaremaal esinenud võrkpallimängijatega, vaid pigem Itaalias suusareisil olnutega, kes liikusid sealt koju näiteks Saksamaa kaudu, millele veel piiranguid polnud.

Katkutants kestab veel

Koroonaviirus pole veel paraku möödandik. Ja see on vägagi reaalne asi, mitte vandenõuteoretikute väljamõeldis, mille vastu aitab kolm korda südaööl lähimal kolme tee ristumiskohas uhhuu ütlemine. Kuigi viirus nooremaid ei ründavat, ei ole meist tegelikult keegi väga valmis enneaegu oma

vanemate sugulaste ja teiste armsate inimestega hüvasti jätma.

Oleme õnneks õppinud viirusega paremini elama. Neid piiranguid enam õnneks pole, kus naabrid kutsusid sulle politsei, kui julgesid lapse sünnipäevale vanaema kohale tuua. Laiendatud perekondlike kontakte isegi õrnalt soositakse. Ju saadi kuskil ministeeriumis ka aru, et vanavanematele mõjub isolatsioon ja lastelastest ilmajätmine hullemini kui mis tahes koroon.

Samamoodi on aru saadud, et kui me käsime kõigil kodus istuda, siis varsti ühel osal meist ei olegi erilist põhjust kodust välja minna, või veel hullem – pole kodugi. Maaailmas on kõik omavahel ühenduses – kui mingid osad elust saavad tasulitatud, mõjutab see ka teisi. Tervete majandusharude kokkulangemine mõjutab meie kõigi suhtelise heaolu. Horeca-sektor ehk restoranid-kulinaariad-hotellid peavad samuti suutma ellu jääda.

Viirusega peab edasi elama, nii hästi kui oskame, kuniks saame usaldusväärse vaktsiini. Viimast on aga teha võrratult parem, kui jätame eos ära igasugused süüdistamised.

Kõik see süüipalli edasi-tagasi põrgatamine on põrgulikult väsitav ja tekitab mõistliku käitumise asemel vaid vimma ja trotsi ja tahtmist reegleid rikkuda – asi, mida ma mingil juhul ei õigusta, aga üritan mõista. Ning kõik see ei aita olukorra lahendamisele kaasa. Selle asemel tuleks rakendada pigem täiskasvanulikke kaineid meelt. Ehk siis rakendada kõiki vajalikke etevaatusmeetmeid: kanda maski, pesta käsi ja pidada kinni karantiinist, kui ikkagi käidi veidi eemal.

Täiskasvanulikkult peaks sellesse suhtuma ka teised, mitte häbistades ja mõnitades. Kõigil ei ole maamajasid, kuhu end peita. Mõni vajabki veidi kliimavahetust, et tavatatitõbesid eemal hoida.

Paari kuu möödudes on ees talvised pühad, kus kohe päriselt tahaks veidi ringi liikuda, kaugemaid ja eakamaid sugulasi näha ja end pereringis hästi tunda. Suurbritannias juba röömustatakse ja kurvastatakse (kuidas keegi), et jõulud on koroonateise laine tõttu tühistatud. Seal juba loodi reegleid, et kuuest inimesest suurem seltskond laua taga kokku saada ei või. Meil ju seda vaja pole?

terve vaim. Ma küll kahtlen selles väites. Vahel pesitseb terve ja terane vaim ka kiduras kehas... Igatahes on uute maitsete ja terminite voolus sõudmine põnev ajaviide. Isegi siis, kui usun, et parim toit inimesele on see, mis kasvab tema kodukandis. Seedenäärmed, ensüümid, fermenteerivad bakterid on kohastunud teatud toidukooslusega toimetulekuks. Kõik uus vajab harjumist, kuid seda pole me oma seadesüsteemile võimaldanud. Nagu ka aju vajab uue info töötlemiseks teatud aega, mida me paraku ei võimalda oma peaorganile pahahti. Toit vajab enne söömist veidi jahtumist, laagerdumist, rahunemist, et maitsete tõuseksid esile ja kuumus ei kõrvetaks suud. Toidule antakse see võimalus.

Aga sõnadele? Minu väikene mamma tavatses korrata üht üpris ebaviisakat vanasõna:

„Soojalt suhu, palavalt persse.“ Mis tähendas, et... Jah, selle tähenduse üle murrani siiani pead. Ilmselt oli see „Ühtki putru ei sööda nii kuumalt, kui keedetakse“ temapoolne variant.

Sõnades on aegade side

Miks on selle kirjatüki pealkiri „Väntame filmi“? Eks ikka sellepärast, et sõnad ja mõisted muutuvad ajas, kuid mõned siiski mitte. Nagu toitude, nii on ka sõnade puhul jäänud inimeste teadvusse midagi põhjapanevat (mitte põhjakõrvetatut!), mis hoiab end visalt kinni isegi siis, kui sellega kaasas käinud mõistet enam pole. „Noor režissöör hakkas uut filmi väntama.“ Tore teada, aga kuidas ta seda siis väntas? Väandaga või mõne muu, nüüdisaegsema ajamiga? Igatahes on meil rõõm saada osa paljudest uutest väandatud filmidest.

Mulle meeldib pärast tütreaga peetud mobiilikonet öelda: „Panen nüüd toru ära.“ Ja ta mõistab selles ütles peituvat nalja, irooniat, nostalgiat, sõnamängu, meie ühtekuuluvust ajaga, kui ta oli väike plika ja mina noor emme. Kui meie pere ootas kümme aastat, et saada lauatelefonit õnnelikuks omanikuks. Kui iga kõne eel peeti aru, mida toru sisse ütelda, sest kõne oli kallid ja raha oli vähe.

Veel meeldib mulle sõna „hobujõud“. Hirnuv kaeramootor määrib ikka veel kiirete autode rammu.

Soovin hobudele ikka edu ja jätkuvat jõudu! Kaeramootoriga kulgesin viimati poole sajandi eest vanaema juures maal. Aga olgu ei hävi, kui me seda ise ei hävita. Head väntamist!

www.ohtuleht.ee

TSITAADID

„Kui me lepime venelastena sellega, et kedagi kiusatakse taga, siis pole ka meil endal moraalset õigust rääkida, et meid koheldakse kuidagi valesti. Kes sellest aru ei saa, see häälatab EKRE poolt.“

Keskerakondlasest europarlamendi saadik **Yana Toom** EKRE katsetest püüda venelaste häält. **PM**

„Põhiseadus ei keela olla valitsusel rumal ega hoolimatu. Kohus ei ole reeglina viis kujundada poliitilisi valikuid, sest ta mõistab õigust, mitte tõe. /.../ Muidugi läheb elu edasi ja tulevaste pensionide arvel vabanev rahahunnik liidab valitsust.“

Reformierakondlane **Jürgen Ligi** riigikohtu otsusest tunnistada pensionireform põhi-seaduslikuks. **EPL**

„Mart Helme läks püüdma vene valijate häält. Nendesamad valijate häält, keda Keskerakond on seni ikka enda omaks pidanud. EKRE tahtis teha ja tegigi seda, mida seni on tavaliselt teinud Keskerakond – ta läks vene valijale vene keeles rääkima teist juttu, kui räägitakse eesti valijatele eesti keeles.“

Isamaalane ja justiitsministri nõunik **Kalle Muuli** põhjendab, mis ajendas siseministrit andma võõrkeeles intervjuud tema töövaldkonda otseselt mitte puutuvat tundlikel teemadel. **ERR**

NÄDALA TIPUD

ELIS KUSMA
arvamustoimetaja

1 Valitsuse suur silumistöö

Peaaegu terve tööaada kestnud valitsuskriis, mis sai alguse koalitsioonipartnereid häirunud siseministri sõnavõtust välismedias ja viis peaministri nahutamiseni rahandusministri poolt, leidis ootuspärase lõpu: EKRE-l õnnestus partnereid veenda, et ühe väidetavad vead nullivad ära teise omad, ja võimuliit saab jätkata puhtalt lehelt, justkui poleks midagi juhtunudki. Et suurem silumistöö tehti aga Keskerakonna ja Isamaa põhimõtete arvelt, on viimastel oma valijatele üha raskem selgitada, mille poolest erinevad nad EKREst.

2 Pool (valimis)võitu

Ainus muutus, mille tõi päevi kestnud võimuliidu kriisikõnelused ehk nn abielureferendumi nihutamine sügisel valimispäevalt kevadesse, näitab kahetsusväärset, et Keskerakonda (ja Isamaad) ei häirunud kunagi niivõrd küsitluse sisu – rahvahääletuse toimumine vähemuse õiguste üle – ega selle tagajärjed, nagu riigikogu otsustusruumi kitsendamine, vaid pelgalt poliit tehnoloogia. Kuidas küll reageeriks (mittekodanikust) valija, kes saab kaasa rääkida kohalikes asjades, ent mitte abielu teemal?

3 Pensipäev noorel ja vanal

Riigikohtu seisukoht, et teise pensionisamba vabahtlikuks muutmine pole vastuolu põhiseadusega, annab rahakogujale võimaluse mustadeks päevadeks mõeldud raha sügisel korraga välja võtta. Tarbimiskirge peaks ohjeldama (kümnetelt) tuhandetelt eurodelt väljavõtmise korral kooritav tulumaks. Mis või kes peaks aga tõkestama neid, kes usaldavad säästude kurikuulsatele hoiu-laenuühistustele või muidu petiste kätte? Ja milline saab olema üldrahvaliku pensipäeva mõju kohalikele valimistele?

4 Nimi on vaba?

Pärast ametnike tunnust, et nimevahetajate kohta uuritakse andmeregistrist, ega uus soovitatav nimi pole juhtumisi elukaaslase oma, on õiguskantsler viidanud selle tegevuse võimalikule ebaseaduslikkusele, sest nimeseadus ei keela elukaaslase nime võtta. Vastupidi – seadust saab tõlgendada nii, et soov nime jagada on hoopis mõjuv põhjus nimevahetuseks. Kuidas näevad asja aga uue nimeseaduse loojad?

5 Plekiga lahkumine

Endise teatrijuhi karistamine alluvate ahistamise eest rahatrahviga tõstab taas küsimuse, kui võrdõigustatud oli talle kopsaka lahkumishüvitise maksmine veel enne, kui on olemas lõplik kohtuotsus. Millise signaali see saadab, kui väärüht käitumine osutub rahaliselt kasumlikuks isegi siis, kui sellest maha lahutada trahv ja kohtukuludki?

SEISUKOHT

Kas koroonahaigus on üldse olemas?

„Koroonahaigust pole olemas!“ kinnitas mulle taksojuht. Ei hakanud mina nii selget veendumust ümber lükkama, vaid kuulasin huviga tema põhjendusi.

„Ma ei tea ühtegi inimest, kes oleks haige. Ma ei tea kedagi, kes oleks haiglas. Ma ei tea kedagi, kes oleks ära surnud. Ja mu sõbrad ka ei tea kedagi, kes oleks haige,“ loetles ta kindlalt argumente, mis kinnitavad, et Covid-19 on täielik väljamõeldis. „Aga kas teie teate kedagi, kes oleks olnud haige?“ pöördus ta siis minu poole.

Jah, tean, aga tõesti väga vähesed. Ilmselt hulga vähem, kui neid on tegelikult mu ümber olnud. „Meie perel oli koroonaviirus,“ teatas hiljuti üks tuttav. Aga ta mainis seda alles siis, kui ta oli terve. „Jah, perega on kõik korras, oleme terved,“ kinnitas ta telefonis meie ühisele tuttavale siis, kui pere oli tegelikult haige ja tervise pärast mures. Nad põdesid vaikselt kodus, välgides 100% karantiinireegleid, aga jätsid haiguse vaid väga kitsa ringi teada.

Mõtlesin pikalt – miks? Aga ilmselt oli neil niimoodi tõesti kergem haige olla, kuulamata etteheiteid, nagu oleksid nad haigestumises ise süüdi.

Psühholoogid ja arstid on maininud, et koroonahaiged ja haigusest tervenunud on tundnud ka halvaksapanu ja tõrjumist, lausa posttraumaatilist stressi. Parem siis juba vaikida. Sellise vaikimise tõttu on aga ju nii kerge mõelda, et koroonahaigust polegi olemas!

SIRJE MAASIKAMÄE

tervis.ohtuleht.ee vastutav toimetaja

